

กล้วยเล็บมือนาง ...

อนาคตจะเป็นอย่างไร?

ภาครัฐได้ส่งเสริมให้มีการปลูกกล้วยเป็นเมืองอย่างจริงจังภายหลังเกิดเหตุพายุไต้ฝุ่นเกย์เคลื่อนเข้าสู่ฝั่งทำความเสียหายทั้งแก่ชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะที่อำเภอท่าชนะ และอำเภอบึงพิกุล จ.ชุมพร เมื่อวันที่ 4 พฤศจิกายน 2532 ซึ่งการส่งเสริมในครั้งนี้สามารถช่วยฟื้นฟูชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในพื้นที่ได้เป็นอย่างดี เพราะกล้วยเล็บมือนางเป็นพืชที่ให้ผลผลิตรวดเร็ว ปลูกไม่นานก็ให้ผลขายได้ ซึ่งต่อมากกล้วยเล็บมือนางจึงเป็นที่รักและได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นจนถึงปัจจุบัน

กล้วยเล็บมือนางมีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Musa nana* Linn. เป็นไม้ล้มลุกที่มีลำต้นไม่สูงมากนัก ปลายผลมีลักษณะเรียวยาวคล้ายรูปทรงของนิ้วมือสตรี จึงได้ชื่อว่า “กล้วยเล็บมือนาง” ผลสุกมีสีเหลืองเข้มเนื้อแน่น รสชาติหอมหวานเฉพาะตัว อีกทั้งกล้วยเล็บมือนางยังมีคุณค่าทางโภชนาการที่ดีคือมีคาร์โบไฮเดรต เกือบ ๖๐% วิตามิน โดยเฉพาะวิตามินเอสูง และวิตามินซีด้วย ผลสุกใช้รับประทานได้ทันทีหรือนำไปแปรรูปได้หลากหลาย จึงเป็นที่ต้องการของตลาดในจังหวัดชุมพรเป็นอย่างมาก โดยผลผลิตกล้วยเล็บมือนางจะ

มาจากอำเภอต่างๆ ในจังหวัดชุมพร เช่น อำเภอท่าชนะ หลังสวน หรืออำเภอสวี บางส่วนอาจมาจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เหตุที่กล้วยเล็บมือนางของชุมพรมีรสชาติดีกว่าที่อื่นนั้น คนในพื้นที่เชื่อว่าเป็นเพราะดินดีและมีสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมกว่าที่อื่นๆ ทั้งนี้กล้วยเล็บมือนางมีความแตกต่างจากกล้วยชนิดอื่นตรงที่จะปลูกโคตเดียวไม่ได้ ต้องปลูกพืชชนิดอื่นขึ้นมาแซม โดยชาวบ้านจะบอกว่าเป็นกล้วยชี้เหงา ซึ่งจริงๆ แล้วกล้วยชนิดนี้ไม่ชอบแดดจัด จำเป็นต้องอาศัยร่มเงาจากไม้ชนิดอื่นจึงจะเจริญเติบโตเต็มที่และให้

บรรดาผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วยเล็บมือนาง ที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักมากที่สุด คงหนีไม่พ้น “กล้วยอบเล็บมือนาง”

พื้นที่ปลูกกล้วยเล็บมือนาง จ.สุพรรณ

ร้านค้าจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์
กล้วยเล็บมือนาง

ผลผลิตดี อีกทั้งกล้วยเล็บมือนางยังสามารถนำ
ผลผลิตได้ตลอดปีด้วย

การปลูกกล้วยเล็บมือนางทำได้ไม่ยาก
เพียงต้องเลือกหน่อกล้วยที่เหมาะสม โดยต้อง
เป็นหน่อที่ใหญ่สมบูรณ์ ความสูงของหน่อ
มากเกินไปส่วนใหญ่อยู่ที่ประมาณ 75 เซนติเมตร
ที่สำคัญคือต้องเป็นหน่อที่ได้จากต้นแม่ที่สมบูรณ์
ไม่เป็นโรคตายพรายหรือมีแมลงเข้าทำลายโดย
เฉพาะตัวงวงช้างเข้าทำลายมาก่อน ส่วนหน่อ
ต้องไม่ถูกโรคแมลงทำลาย สำหรับการเก็บเกี่ยว
นิยมเก็บเกี่ยวที่ความแก่ของกล้วยประมาณ 80%
จึงสามารถตัดส่งให้กับตลาดที่ต้องการได้ทันที ซึ่ง
หากมองในแง่การตลาดของกล้วยเล็บมือนางนั้น
ยังแคบกว่ากล้วยชนิดอื่นๆ อยู่มาก เช่น กล้วย
หอมที่สามารถขยายตลาดไปสู่ตลาดต่างประเทศ
ได้อย่างดี หรือกล้วยน้ำว้า และกล้วยไข่ ก็ยังเป็นที่
รู้จักและนิยมในตลาดภายในประเทศมากกว่า
กล้วยเล็บมือนาง ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะ
แหล่งเพาะปลูกกล้วยเล็บมือนางนั้นยังจำกัดอยู่
เฉพาะในพื้นที่แถบภาคใต้เป็นส่วนใหญ่ก็เป็นได้

อย่างไรก็ตามกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูก
กล้วยเล็บมือนางในพื้นที่จังหวัดชุมพรเองคงไม่
ย่อท้อ ได้มีการรวมกลุ่มกันทำผลิตภัณฑ์แปรรู
ชนิดต่างๆ จากกล้วยเล็บมือนาง โดยได้รับความ
ร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหลาย แห่ง เช่น
กรมวิทยาศาสตร์บริการที่ได้้องค์ความรู้ทาง
เทคโนโลยีอาหารในการศึกษาแปรรูปกล้วยเลื
มือนาง เพื่อพัฒนาให้เกิดผลิตภัณฑ์อาหารใหม่
 อาทิ เช่น น้ำกล้วยพร้อมดื่ม กล้วยเล็บมือนาง
หวานเข้มข้น แป้งกล้วยเล็บมือนาง กล้วยเลื
มือนางอบเยน กล้วยเล็บมือนางอบแห้ง (กล้วย
ตาก) กล้วยเล็บมือนางแผ่นอบกรอบ กล้วยเลื
มือนางหยี หรือแยมกล้วยเล็บมือนาง เป็นต้น ซึ่ง
ในบรรดาผลิตภัณฑ์แปรรูปกล้วยเล็บมือนางที่ไม่
ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักมากที่สุดคงหนีไม่พ้น
“กล้วยอบเล็บมือนาง” ที่มีผู้ประกอบการหลาย
รายหันมาให้ความสนใจในกระบวนการทำกล้วยต

กล้วยเล็บมือนางแปรรูป

เล็บบอนางออกมาจำหน่ายและเป็นที่ชื่นชอบของ
ผู้บริโภคทั่วประเทศ
แต่ปัจจุบันผู้ผลิตกล้วยอบเล็บบอนาง
กลับต้องเผชิญกับปัญหาในเรื่องของวัตถุดิบที่
ไม่เพียงพอต่อการนำมาแปรรูป เนื่องจากขณะ
นี้เกษตรกรผู้ปลูกกล้วยหลายรายได้หันไปปลูก
ยางพาราที่ได้ผลตอบแทนที่สูงกว่าแทน ทำให้
พื้นที่เพาะปลูกกล้วยลดลงไปอย่างมาก นอกจาก
นั้นผู้เกษตรกรก็เหลืออยู่ บางครั้งยังไม่ทำตาม
ข้อตกลงการซื้อขายล่วงหน้าที่ได้พูดคุยกันด้วย
จากกับผู้ประกอบการแปรรูปก่อนการเพาะปลูก
เมื่อผู้ประกอบการได้ลงทุนซื้อหน่อกล้วยไปให้แก่
เกษตรกรทำการเพาะปลูกก่อนแล้ว เมื่อได้ผลผลิต
ออกมาเกษตรกรกลับไม่นำมาขายให้ตามที่ตกลง

กันไว้ เพียงเพราะมีรายอื่นให้ราคาที่สูงกว่า จึงส่ง
ผลให้ผู้ประกอบการได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก
เมื่อสถาบันวิชาการด้านสหกรณ์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับฟังปัญหาเหล่านี้
จากผู้ประกอบการที่ได้เข้าร่วมโครงการต้นแบบ
ร้านค้าปลีก Farmer Shop จึงมีแนวคิดที่จะร่วม
กับผู้ประกอบการดำเนินโครงการวิจัย “เครือข่าย
กลุ่มธุรกิจเชิงคุณค่ากล้วยเล็บมือนาง” ซึ่งสถาบันฯ
เล็งเห็นว่าการแก้ปัญหาของผู้ประกอบการนี้ควร
ใช้แนวทางการสร้างความเข้าใจ เชื่อใจ และไว้วางใจ
ระหว่างกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกกล้วยเล็บบอนาง
กับผู้ประกอบการแปรรูปกล้วยอบเล็บบอนาง
ให้สามารถสร้างเครือข่ายที่ดีต่อกัน โดยการชี้ให้
เกษตรกรได้เห็นถึงคุณค่าของการผลิตแบบยั่งยืน

ที่จะมีตลาดรองรับผลผลิตของตนเอง ซึ่งจะส่งผล
ให้เกษตรกรมีรายได้ที่แน่นอน ไม่ใช่เป็นการ
ทำการเกษตรแบบเดิมที่ทำตามใจผู้ปลูก เมื่อเห็น
พืชชนิดใดมีราคาสูงก็เอื้อมกันไปปลูกพืชชนิดนั้น
ทั้งๆ ที่ไม่มีความรู้เรื่องการตลาด และตลาดที่จะ
มารองรับผลผลิตของตนเองแต่อย่างใด สำหรับ
ตัวผู้ประกอบการเองก็จะได้ผลผลิตที่มีคุณภาพ
และได้ปริมาณวัตถุดิบตามที่ต้องการ

หากสามารถขับเคลื่อนเครือข่ายนี้ให้
เกิดขึ้นจริงได้ทั้งในจังหวัดชุมพร พื้นที่ใกล้เคียง
และเกษตรกรที่สนใจที่จะเข้าร่วมขับเคลื่อน
เครือข่าย ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อทุกฝ่ายที่
เกี่ยวข้องได้อย่างยั่งยืนต่อไป และยิ่งไปกว่านั้น
หากสามารถพัฒนาไปสู่การผลิตกล้วยเล็บบอนาง
ปลอดสารพิษ หรือพัฒนาได้ถึงกล้วยเล็บบอนาง
ออร์แกนิกก็จะยังส่งผลดีต่อการเปิดตลาดสู่กลุ่ม
ลูกค้าใหม่ๆ ที่กำลังเป็นที่นิยมของตลาดทั่วโลก
เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ สำหรับผู้บริโภคที่รักสิ่งแวดล้อม
และให้การส่งเสริมสินค้าที่ผลิตจากวัตถุดิบที่ให้ความ
มั่นใจในสิ่งแวดล้อมด้วย

ผู้ประกอบการกล้วยเล็บบอนางที่ประสบปัญหาขาดแคลนวัตถุดิบ